

Hegedüs András :	Ébreszd fel alvó nemzeti lelkedet!
Végh Ernő :	A mi Istenünk.
Hajdú József :	Gondolatok két márványtábla előtt.
Győry József :	Tavaszcvarás. (Vers.)
Csík Ildikó :	Az elmúlt világháború legboldergabb megtapasztalása.
Göndöcz Kálmán : Székely Magdolna :	Fiúszemmel — Leányszemmel.
Sárén Ilona :	Milyennek kell lenni egy magyar keresztyén leánynak ?
Hegedüs András :	„Magyarán megmondjuk“ helyett egy levél.
Barsi László :	Bartók Béla diákszemmel.
Vitéz Ferenc :	Csak egyszer fogtam a kezéd...
Alföldi László :	Igy látom Patakot miskolci diákszemmel.
Seress Ödön :	Megszólalnak a főiskola új diákjai.
Vitéz Ferenc :	Véső.
Dr. Szabó Lajos :	Hadifoglyok útban.
Vitéz Ferenc :	Csúcsra a köd felett. (Vers)
Bacskey László :	Márcliusi tanítás.
Vitéz Ferenc :	Villamos.
— — :	Hírek.
— — :	Kossuth Lajos imája. (Lásd a címlap belső oldalán)

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Megjelenik július és augusztus kivételével minden hónap 15.-én.
Előfizetési ára: Egy évre 10 Ft, félévre 5 Ft. Egyes szám ára 1 forint.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sárospatak, Főiskola.

Kossuth Lajos imája,

melyet a kápolnai csatában
elesett harcfiak sírjánál tér-
denállva elmondott...

Magasságos Úr! Árpád harcosainak Istene! Tekints csillagos trónodról alá esdeklő szolgálóra, kinek ajkairól milliók imája száll fel epedve, áldva mindenhatóságod megmenhethetetlen erejét. Én Istenem! felettem ragyog napod és térdeim alatt elhullott vitéz rokonim esontjai nyugszanak; fejem felett az ég kék, lábaim alatt a föld veresre festve őseink unokáinak szent véréből. Löveld alá napodnak termékenyítő sugarait, hogy a vér felett virágok nyiljanak és ezen mulandó holttetek koszorúttan el ne porladjanak. Őseim Istene, népek nagy Istene! hallgasd meg és áldd meg csatáraink harsogó hangját, melyben vitéz népek karja és szelleme mennydörög, az önkénynek rabláncokat készítő vaskarját szétzúzandó. Mint szabad ember térdelek itt e gőzölgő síroknál, véreim esontjánál. Ily áldozatok szentelik meg a Te földedet, habár ez bűnfertőztetve volt is. Én Istenem! E szent földön, ezen sírok felett szolganépnek laknia nem szabad. Én atyám! Őseimnek hatalmas Atyja! Ezen a holttetekből népem homlokán ragyogó dicsfény szármázik — szenteld meg poraikat kegyelmeddel, hogy a szent ügyért elesett vitéz társaim hamvai szentségedben nyugodhassanak.

Ne hagyj el bennünket csaták nagy Istene; örökké dicsértessék mindenhatóságod. Amen

A Sárospataki Ifjúsági Közlöny munkatársai:

Felelős szerkesztő:

Hegedűs András
IV. é. th.

Társszerkesztők:

Benkő György V. é. th., Erdel Ferenc VIII. o. t., Orosz Imre V. tan. növ.

Hirovatvezető: Diner György VIII. o. t.

Kiadóhivatali főnökök: Csörsz Győző Árpád IV. é. th.

Ébreszd fel alvó nemzeti lelkedet!

Nagyon sok dolgot el fognak mondani március 15-én. A magyar ifjúság figyelmét különböző lehetőségek, feladatok, célok felé igyekeznek majd irányítani. Az ünnepi szónoklatok erős kórusába én is szeretnék valamit halkán elmondani. Március 15-e legidőszerűbb üzenetét tolmácsolom: **magyar ifjúság: ébreszd fel alvó nemzeti lelkedet!**

Először is azt hangsúlyozom: van nemzeti lélek. Van külön magyar lélek. S ennek megvannak a maga jellemző vonásai. Ez a lélek magányos, árva lélek. Idegenül, magára hagyva, panaszára, fájdalomára még megértést sem találva él. S mivel ennek a nemzetnek a lelke más, mint bármelyik népé, ezért ami máshol orvosság, áldott gyógyítás, az nálunk pusztulást és hálált hozó mérge lehet. Nem lehet bennünket még a legnagyobb segíteni akarás mellett sem idegen népek ruhájába, köntösébe öltöztetni.

Jellemző erre a magyar lélekre, hogy idegenből, más országok kényelméből, tengerentúlról is mindig visszasír és hazavágyik. **Mehetsz, hív a világ, csábít a pénz. Letagadhatod azt is, hogy magyarnak születtél, de egyszer úgy is visszatérsz és nem lesz más vágyad, forróbb imádságod: csak még egyszer bocsásson meg neked, hűtlen fiának ez a föld és ez a nép! Megsiratlak, hogy szégyelled a fajtád, a sorsod, koldus néped, de szól bennem a reménység hangja: egyszer visszajössz magadra venni újra ezt a szenvedést, ami ezen a földön mindenkinek osztályrészül jut. Egy magyar poéta fülébe is dalolt az ámulások szent városa, forrón, illatosan ráborult és lecsókolta szemét egy párisi leány, mégis neki vissza kellett térni erre az elátkozott helyre, naptalan Keletre, mert visszakövetelte a sorsa.**

De el kell mondanom szomorúan, hogy ez a lélek most alvó **nemzeti lélek!** Pedig ha valaha, akkor most igazán ébren kellene lenni. Némán nézzük azt a harcot, amit egyik magyar a másik ellen vív hatalomért, nagyobb kenyérért. Szemet hunyva elmegyünk rettenetes, nemzetünket pusztulásba vívő bűnök mellett. Megszokjuk és már nem érint fájdalmasan a nincstelenül menekülő kibeszeélhetetlen tragédiája. Mindez azért van, mert alszik nemzeti lelkünk.

Ébreszd fel alvó nemzeti lelkedet! Lásd meg; más népek a holnap himnuszát éneklik, más nemzet ifjúsága sok-sok reménységet, lehetőséget akasztgat jövődjére fájára. Vigyázz magyar ifjúság: elalszol olyan alkalmakat, amiket soha máskor meg nem találsz, elmulasztasz olyan lehetőségeket, ami miatt sírhatnak és átkozhatnak késői utódok is.

Március 15-én, ezen a Lech mezővé változott magyar földön zúg, sír, jajgat a Lehel kürtje: **ébredj, ébredj alvó nemzeti lélek!**

Hegedüs András

A MI ISTENÜNK!

„Hosszutűrő az Úr és nagyhatalmu és nem hagy büntetlenül. Szélvészben és viharban van az Úrnak útja és lábainak pora a felhő“ (Náhum 1:30)

Keresztyén Testvéreim!

Valahányszor az ember Istenről, az Ő művéről, tetteiről beszél, akkor mindig a lehetetlenre vállalkozik. Ki akarja fejezni a kifejezhetetlent. Úgy van mint az a gyermek, aki kagylóval a kezében oda áll a tenger mellé, hogy kimerítse minden cseppjet. Az Ő lehajló, kibeszélhetetlen szeretete az, hogy beszélhetek Róla, hogy bizonyosságom van Tőle és nem maradt rejtett az én számomra.

1. Ez az Ige az Ő egyházának, az övéinek a bizonyágtétele. Csak a hívó embernek van ilyen bizonyága: „hosszutűrő az Úr.“ Mert ez nem olyan magától érthető valami, amit meg lehet tanítani minden átlag emberrel, amit le lehet vezetni, miut egy számtani tételt. Ezt hinni kell. Ezt a bizonyosságot az Úr Jézus adja a Benne bízóknak az Ő Szentlelke által. Igen, az Isten hosszútűrő. Nézz reá a Te bűnös életedre. Vizsgáld meg életed. Állj az Ige mérlegére. Ugye, hogy ez a bizonyágtétel hangzik az ajkadon: hosszútűrő az Úr. Pedig de sokszor megtehetette volna, hogy elpusztítson, hogy utamba álljon, porbasujtson és összezúzzon. Valóban az Istennek sokszor érthetetlen a tűrése. És mi magyarok nem abból éltünk-e egy ezredéven keresztül, hogy az Isten hosszútűrő? Igen, mi nem szomszéd népek, nem rokonok és nem ismerősök jóvoltából maradtunk meg, hanem azért, mert Isten hosszútűrő. Jaj annak a népnek, amelyik még most sem tud élni ezzel a kegyelemmel. Lejárt az ideje annak, hogy könnyelmű játékot üzzünk az Istennel. Őt nem lehet félrevezetni.

Istennek a hosszútűrése nem jelenthet halogatást, mert Ő tűr, de az Ő tűrésének is van határa. És egyszer csak, amit oly görcsösen tartottál a kezedben és amiben annyira bízal: kihullik a kezedből És egyszer csak, amit annyiszor halogattál, amire mindig „ráérek“-kel válaszoltál, elvétetik tőled. Nem lesz megtérés. Tehát nem lehet egy életet elpazarolni azért, mert az Isten hosszútűrő. Senki sem tudhatja, mikor zárul le az Istenhez való térésünk utolsó lehetősége. Sodoma és Gomora elpusztult. Jeruzsálem sorsán Jézus könnyei sem változtattak.

2. Isten hosszútűrése abban van, hogy Ő nagyhatalmu és nem hagy büntetlenül. Az Ő hatalma nem függ senkitől. Szavára ég és föld lett. Az Ő szavára meginog a föld tartó oszlopa. Van hatalma arra is, hogy elesett, szegény, bűnös népet felemeljen. Az Ő hatalma akkor lesz nyilvánvalóvá, amikor eljő az ég felhőiben ítélni eleveneket és holtakat. És akkor azok, akik nem hittek Benne, az Ő hatalmában, megsemmisülnek. Az Isten nagyhatalmu és nem hagy büntetlenül. Látja minden tetteket, amit soha senki nem lát és nem hagyja büntetés nélkül. Nékünk mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt. És ott nem csak azokért a bűnökért kell felelni, amit emberi szemek is láttak, hanem azokért is, amelyekért itt a földön soha felelősségre nem vontak.

Igen ki kell mondani azt, amit a tékozló fiú mondott: Vétkeztem Atyám és nem vagyok méltó, hogy a Te fiadnak hivattasam. Az áll közel az Istenhez, aki bűnösnek, elveszettnek tudja magát, de aki megbánta bűnét.

3. „Szélvészben és viharban van az Úrnak útja és lábainak pora a felhő.“ Az Istennek van hatalma arra, hogy úgy is jöjjön. Az Isten úgy is tud jönni. Szélvészben és viharban, tehát pusztító és megsemmisítő módon. És az a nagy kegyelem, hogy Istennek a hatalma a testet öltött Ige nem így jött. Nem uralkodni jött, hanem szolgálni. Nem letiporni, hanem felemelni. Nem összezúzni, hanem gyógyítani. Nem elveszteni, hanem megtartani.

Aldott az Isten, aki hosszútűrő. Még élhetünk ezzel a kegyelemmel. Megbánhatjuk bűnünket. Lehetünk az Ő népe. Ma, ha az Ő szavát halljátok meg, ne keményítsétek szíveteket. Ámen. *Végh Ernő IV. é. th.*

GONDOLATOK

KÉT MÁRVÁNYTÁBLA ELŐTT

Napsütésben ragyog a város.

Márciusi szellő futkos a levegőben, a járdák szélén kis erekben folyik a hólé: megbomlott a tél rendje: Valami megmagyarázhatatlan erő ficáncol az emberekben. Olyan érzés ez, amit a fogoly érez, ha megnyílik előtte a vasrács és vidáman élvezi eljövendő életének sok érdekességét.

Az én szívem is engedetlen lett egyszerre. Nem tudok parancsolni neki: visz, vezet, örül és sokkal jobban dobog, mint máskor. Szabad az én szívem...

Szeretem ezt a várost... Különösen ilyenkor, tavaszias, friss jókedvében. Úgy él ezen a földön a szabadság eszméje, mint olthatatlan láng... hiába jön a tél, hogy homok gyanánt betakarja... addig vár, küzködik, forrong, míg egyszer újra eljön a napsugár és ő kipattan, dobog, lángol, szíveket hevít és arról beszél: a szabadságot nem lehet elfojtani! Él. Századokon és emlékeken keresztül megmarad. Ahol megismerik, ott vágyakoznak utána. A szabadságot csak a szolgálélek nem szeretik. Akik szeretik: azok hősök, mert a szabadság csak hősök által lehet szabadság. Hősök nélkül csak név marad... csak gondolat, tett nélkül... csak egy nép átka...

Sokat sétálok ebben a napfényes, csöndes városban. És sokszor látom azt a két márványtáblát, amely a szabadság eszméjének két nagy harcosáról emlékezik meg: Kossuthról és Petőfiről. Arról beszél ez a két tábla, hogy ők is voltak ezen a földön... itt érintette meg lelküket a szent láng, hogy szívükben égve tovább vigyék és lángra lobbantsák Magyarországot a szabadság szent ügyéért. Szerettek itt lenni és mindig szeretettel emlékeztek meg a „szent föld“-ről.

Patak sem felejtette el őket...

Márványtábláknál értékesebb az ő szellemüknek emléke, amely itt maradt reánk: örökségül... Itt él a szívünkben, a falvakban, betölti a

levegőt, az ósdi házakat... mindenütt érezzük azt a bizonyoságot, hogy ennek a földnek ereje van. Acélozó ereje, amelyet nem lehet elfeledni, nem lehet fel nem venni; ezt az erőt a föld adja — ajándékul, mint adta Kossuthnak és Petőfinek. És nem lehet visszautasítani. Belénk íródik, az életünkben kormányzó elem lesz és elkísér a sirig...

Csodálatos ez a város...

Újra éled, újra lobog! Hiába volt tél, hiába volt borús az ég: újra kiderült! Az utcákon szikrázva hull a napfény s amint az embereket figyelem... látom, hogy örülnek, hogy szeretnek élni... Vidám diákok özönlenek ki az Alma Mater kapuján: furcsa tarka tömeg, kicsinyek és nagyok. De egyben mind megegyeznek, a szívükben már zöldel a szabadság elhintett, áldott magja. S olyan jó érzés hinni abban, hogy egyszer ez a vetés érett lesz és az aratás egy boldogabb Magyarország megalapításának lesz a fundamentuma... Ezért szent ez a föld... Ezért szeretem ezt a várost. Az édesanyám megtanított imádkozni, ez a föld a szabadság lángját oltotta belém. Petőfi és Kossuth szellemét: törhetetlen akaratot, az igaz ügyért való harcot, emberséget, szeretetet.

Ez a két édesanya nevel engem. A szívemben élnek kitörölhetetlenül és bárhová is vet a sorsom, ez a két szó lesz a jelszavam: imádság, szabadság!

Fújjatok hát márciusi szelek, hadd lobogjon a zászló! Éreztétek pataki diák szívek, hogy Kossuth és Petőfi szelleme most parancsot osztogat számotokra.

Lássátok meg magyarok, hogy a gondolat tettekre vár. Munkára ösztönöz és azt akarja, nézzetek a lelketekbe — és imádkozzatok!

Hajdú József VII. gimn. tan.

TAVASZVÁRÁS

Elmegy a nyár, elmegy a tél,
Hervadt rózsá, zörgő levél,
Fehér hó a téli tájon,
Mind elmúlnak, mind csak álom,
Én a tavaszt visszavárom.

Hányszor éltem forró nyárban,
Gondtalanul, boldogságban!
Virág nyílt az éltem fáján,
Madár dalolt minden ágán,
S nem aggódtam lombhullásán.

És hányszor jött tél a nyárra,
Hervadás a virulásra.
Csalódás a reménységre,

Borús felhő derüs égre
S vált az öröm szenvedésre.

Mert amíg e földön járunk,
Télből télbe visz a lábunk.
Síróból mindig sírba lépünk,
Ős-avaron mendegélünk,
S végül mi is sírba térünk.

De a tavaszt mégis vártam,
Csalódtam bár e világban.
Mert ha szemem felemeltem,
Isten kezét megöleltem
S új tavaszban hinni mertem.

Győri József

Az elmúlt világháború **LEGBOLDOGABB MEGTAPASZTALÁSA**

A szerző: Csfk Ildikó V. é. tan. jel.

A multkoriban ezt a kérdést szegezték nekem:

Hogyan és miben tapasztaltam meg az életemben az utolsó évek alatt, (közelebbről az elmúlt világháború alatt, akkor amikor országunk hadszíntérré változott) Isten meglátó erejét és segítségét?

Könnyű, de egyben nehéz is erre a kérdésre felelni. Könnyű azért, mert szinte gondolkodás nélkül mondhatom, hogy: mindig és mindenütt. Állandóan éreztem Isten megőrző hatalmasságát magam mellett, különösen a háborúvég súlyos megpróbáltatásaiban. De nehéz a válasz, ha arra gondolva akarok kiemelni egy momentumot, hogy talán ennél éreztem leg erősebben az isteni gondviselést. Ő mindig egyformán mutatkozott meg. Nem adagolta önmagát, hogy egyszer többet, máskor kevesebbet segített. Nem lehetett fokokkal mérni jelenlétének erejét, csak érezni, hogy ott van, emberien csodálkozni s végül is alázatosan ráeszmélni, hogy egyedüli támaszunk Isten.

Apró történetet mondok el, amely sok más hasonló epizód között megdöbbenően hatott rám. Boldog felismerést jelentett: nincs elhagyatottság, támasz nélkülség. Isten nem hagyja egyedül gyámoltalan gyermekeit.

Menekülés közben történt . . .

Kicsiny osztrák faluból akartunk Linz felé továbbutazni. Két útvonalon közelíthettük meg a várost, Bécsen keresztül, vagy Bécsújhely felé. Mind a két helyen át kellett szállni, de Bécsújhelynél az elbombázott vasútvonal miatt 4 km-es gyaloglás is várt még az arrautazókra. Nagy és nehéz csomagjaink voltak, az éjszaka is közeledett, semmikép nem akartunk Bécsújhelynek indulni. Elsötétítésben, romok között gyalogolni nem könnyű feladatnak ígérkezett. Tehát Bécs felé kértük a vasuti jegyet. A pénztáros azonban nem akart adni, azt mondta, hogy túlszűfolt a bécsi vonat, menjünk Bécsújhely felé. Mi „kézzel lábbal“ magyaráztuk neki, hogy milyen nehéz lenne ez nekünk s igazán nem számít, ha néhány emberrel több utazik a vonaton, Legalább még nekünk adja ki a jegyet. Már-már hajlott a pénztáros, hogy enged kérésünknek, amikor odajött egy vasutas s megkérdezve, hogy miről van szó, kijelentette, hogy csak a bécsújhelyi vonatra kaphatunk jegyet. Gondolható, hogy nem örültünk ennek a fordulatnak, de nem lehetett mást tenni. Felkapaszkodtunk hát a bécsújhelyi vonatra. Persze hely itt sem volt, a lépcsőkön szorongtunk s megállapíthattuk, hogy ilyen módon a bécsi vonaton is elértünk volna. Nem hiába aggódtunk a gyaloglás miatt sem. Kísérteties út volt a sötét romok között, mindenütt leomlott épületek, felszaggatott sínek, az ember csak botladozva haladhatott s amellett minduntalan meg kellett állni, mert nem bírtuk a csomagokat. Nagyon nehéz volt az a négy kilométer. Szidtuk bizony a vasutast eleget. Úgy gondoltuk, ő az oka annak, hogy annyi fáradtsággal és kintlódással érjük el célunkat.

Másnap, már Linzben voltunk, amikor hallottuk, hogy az éjszaka folyamán borzalmas bombázás volt. „Rengeteg találatot kapott az állomás,

az érkezési oldal teljesen elpusztult, sok a halott“ — mesélte valaki. — Hol volt ez? — kérdeztem. — „Bécsben.“ — És mondja, vonat volt az állomáson? — „Épen akkor futott be“ — felelte az illető.

Az a szerelvény, amellyel mi akartunk annyira Bécsbe menni. Egy pillanatra mindnyájan megdöbentünk, fázós borzongással éreztük a mellettünk elsuhant sors kezét. — Milyen csodálatos! — dadogtuk elsápadva s eszünkbejutott Isten.

Sok súlyos napot éltem át még ezután, nehéz élményekkel lettem gazdagabb, de ez az apró élmény nem halványult el a többi között. Sőt mindég gyakrabban jutott eszembe, megnyugtató bizonyossággá vált. Jó volt rá gondolni. A hatalmas felfordulásban, emberi bizonytalanságok között szilárdnak, biztos alapon állónak érezttem magam, mert tudtam, hogy Isten van velünk. Neki köszönhetjük a nap minden óráját, Ő az, aki szeretete állandó védelmében tart minket.

FIÚSZEMMEL

LEÁNYSZEMMEL

A fiúk erkölcsi romlásának okairól.

Tegnap este megkért Andris, hogy írjak a „Fiúszemmel“ rovatba a fiú ifjúság erkölcsi romlásának az okáról. Majd azt ígérte, hogy ad egy füzetet, melyben adatok vannak az ifjúság erkölcsi romlására vonatkozóan. Ez a füzet azonban most annál a leánynál van, aki e rovat másik felét fogja megírni Leányszemmel. Így elhatároztam, hogy nem várok a kis füzetre, mert leányszemmel esetleg addig nézegeti a füzetet s méltán annyira elkeseredik szomorú adatain, hogy el talál futni előlem az idő. Hiszen így is érzem a romlást, füzet helyett itt vagyok én magam. Mennyi „adat“ van csak bennem is! Éveken át tusakodom velük s be kellett látnom, hogy olyan halálos nyavalya az, amely nemcsak egészbevéve megrontott, hanem, hogy saját erőmből nem is szabadulhatok tőle. S úgy látom, hogy ezzel nemcsak én vagyok így, mások is vannak, akik ezt mondják magukról. Természetesen én a magam nyavalyáját érzem igazán és mit sem segít vagy vigasztal, hogy mások is ilyen szerencsétlen állapotban vívódnak. Vagy mégis? Hát nemcsak én vagyok bűnös? Hiszen akkor megvallhatjuk egymásnak, hogy micsoda örvénybe kerültünk! — hogy mennyire elment a kedvünk ettől az élettől! — hogy mennyire csak ezt látjuk az életből! Hát hogyan őrizheti meg az ifjú az ő útját? . . . Hiszen a romlás, a bűn szívünk legmélyéről mered reánk. Hát ennyire gyógyíthatatlan a mi nyavalyánk? . . . Pedig nekünk gyógyulásra és vigasztalásra szükségünk van, mert nem lehet tovább is így élni! — előttünk a jövődő áll és mi valóban szabadok akarunk lenni. A romlásunk oka kétségtelenül bennünk van. Test vagyunk s egész természetünk meg van romolva. Ha befelé fordulunk, ha szívünket vizsgáljuk, nem csoda, ha elmegy a kedvünk az élettől. Okát mivel adjuk a bennünk lévő romlásnak? . . . hiszen azzal nőttünk fel, sokkal mélyebben rejlik, semhogy olyan könnyen

megmondhatnánk. Valahogy érzem az elrejtett igazságot ebben: „Ami testtől született, test az...” Ha itt megállnánk és örökké csak azt a romlást látnánk, ami bennünk van s amit a testtől való születés okoz, bizony semmi kilátás a jövőre, amely pedig előttünk áll s arra, hogy valóban szabadok legyünk. Van-e olyan megváltó, aki meg tud fizetni bűneinkért? — Van! Van-e olyan szabadító, aki meg tudja oldozni a mi kötelekeinket, a mi nyavalyánkat? — Van! Hát van olyan Isten, aki meg tudja bocsátani ifjúságunk vétkeit? — Van! Hát van olyan Isten, aki leveheti ennek átkát? „Ami testtől született, test az.” — Van! Óh, ifjúság! miért, hogy annyira vak vagy? ... Hát nézz Krisztusodra fel! Ő azért halt meg, hogy az ő győzelme a tiéd legyen!

Göndöcz Kálmán főisk. szénior

Erkölcsl romlás oka a lányoknál.

Akár a hit, akár a kritika szemszögéből vizsgáljuk is a ma asszonyainak és leányainak erkölcsi életét, a megállapítás ez lesz: a női természet gyökeres elváltozáson megy át, vagy jórészt sokaknál meg is változott. Benne a régi erényekből vajmi keveset találunk s ami megmaradt is, oly kihívó módon nyilvánul meg, hogy kétségbe vonható őszintesége. Mikor a gyöngédség és szeretet mások szemeláttára tüntet s felvonul utcán, szórakozóhelyen, akkor aligha van okunk lelkesedni érte. Főlsorolhatnék itt számtalan példát annak bizonyítására, hogy a mai lányokból mennyire hiányzik az, ami a cselekedetek helyes mozgatója: az erkölcsi belátás, én azonban itt arra szeretnék megfelelni, melyek azok az okok, amelyek arra kényszerítették, vagy olyanná alakították a nők, illetve a lányok nagy részét, hogy ledöntve minden erkölcsi korlátot, ezen az áron vívja ki megélhetését, biztosítja jogait és fennmaradásának lehetőségeit.

A háborúk erkölcsromboló hatását senki kétségbe nem vonja. Az anyagi élet válsága, a háború kegyetlenségei a finomabb lánylelkeket sem kímélték.

A megélhetés is arra kényszerítette a leányokat, hogy hivatalban, vagy más munkahelyen kereste meg a mindennapi kenyerét, sőt sok esetben legyen támasza a férfi helyett a családnak is. Így belekerül az élet örült forgatagába, a mostoha körülmények eldűrvítják úgyannyira, hogy semmi sem szent már előtte, csak egy a fontos: kenyér legyen, ruha és szórakozás.

Másik ok a nők számbeli fölénye. Sokan félve attól, hogy egyedül maradnak, igyekeztek minden lehetőséget megragadni, hogy ettől az egyedüliségtől megmeneküljenek.

Hát a diáklányoknál mi lehet az ok? Itt is jórészt ezek, meg aztán a rossz példának több követője akad mint a jónak.

A mai leány azt hiszi, hogy már csak egyetlen viselkedéssel, riktó szembetűnő külsővel tudja a férfiak érdeklődését fölkelteni. Ez a tévhit is egyik ok. Pedig ezt mindjárt megcáfolhatom azzal, hogy éppen emiatt a kihívó, cinikus viselkedés miatt helyezkednek a passzív rezisztencia álláspontjaira, mert a nőben az erényekkel telített lélek helyett bábut találnak.

Ismerjük a bajokat, az okokat. Most mi a teendő? Ezt megszüntetni. Csak hogy ez nem olyan könnyű. Nem rajtunk múlik, hogy erényes leányok vagyunk-e, vagy sem. Mert az erkölcs nem tanulható könyvből, hanem adatik, mégpedig annak, aki megismeri gyöngé, erőtlenségét s megérzi az életében a tiszta erkölcs hiányát s rádöbben: az egyetlen megoldás Krisztus. Egyedül benne hálálhatod meg önmagadat, életed értelmét s a legszebb lány erényeket. *Székelly Magdolna V. é. tj.*

Milyennek kell lenni egy magyar keresztyén leánynak?

Erre a kérdésre ezzel szeretnénk megfelelni: Legyetek azért ti tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletesek. Nagy szükség van most a tökéletesség útján haladó lányokra, mert mi vagyunk hivatva arra, hogy a jövő magyar nemzedéket felneveljük, mert a mi kezünkbe van letéve a magyar jövő. Ezt a nagy feladatot csak Krisztussal, az Ő kezét fogva tudjuk teljesíteni, mert Ő mutatja meg nekünk a helyes utat, mely az igazi boldogság felé vezet.

A másik fontos követelmény a lány életében a tisztaság. Most háború után, mikor az erkölcsi színvonal olyan mélyre süllyedt nekünk, magyar lányoknak kell vissza állítanunk. A háború egy lány életéből kiölt minden széputáni vágyat, minden idealizmust. Nekünk hívő keresztyén lányoknak tehát meg kell mutatni, hogy fel tudunk emelkedni a mélyről, hisz az emelkedéshez az erőt Krisztustól kapjuk, a példát pedig a Biblia asszonyaitól: Sárától, Ruthtól, Annától, Máriától, stb.

Egy magyar keresztyén leánynak a jócselekedeteket is kell gyakorolnia. És most, amikor a jócselekedetéről beszélünk, példának állítjuk előtökbe magyar lányok Lorántffy Zsuzsánnát, a legnagyobb magyar asszonyunkat, aki nem szűnt meg soha jó cselekedni. Ebben a világban igen megszaporodott a szegények száma és nekünk kötelességünk segíteni. Azonban nem szabad azt gondolnunk, hogy csak pénzzel, vagy javakkal lehet segíteni. Sok elkeseredett fájószívű ember él közöttünk és néha egy vigasztaló szó nagyon sokat jelenthet szomorkodó embertársunknak. Egy magyar leánynak tehát nem szabad visszavonulni a világtól, hanem benne kell élnie, szerte járni, vigasztalni, könnyeket törölni, betegeteket kell ápolni.

Rendelkeznünk kell azonkívül azokkal a tulajdonságokkal, amelyek a Galáciai levél 5. részének 22. versében van felsorolva. Ezek azok: „szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség.“ Csak ezekkel a tulajdonságokkal rendelkezve élhetjük le életünket úgy, hogy az Istennek tetsző legyen. Befejezésül még egy Igét szeretnénk említeni, amely ifjú életünknek mértéke kell, hogy legyen: „Örvendezz a te ifjúságodban és vidámitson meg téged a te szíved, a te ifjúságodnak idejében és járj a te szívednek utáiban és szemednek látásiban; de meg tudj, hogy mindezekért az Isten tégedet ítéltre von.“ (Prédikátor 12. r., 1. v.) — Miskolc *Sárén Ilona III. ker. o. t.*

(A cikk késői érkezése miatt, helyszüke következtében csak töredéket tudunk közölni. Szerkesztő.)

„Magyarán megmondjuk“

helyett egy levél

Márciusban, a legnagyobb magyar nemzeti ünnep hónapjában népünk figyelme, tekintete rávetődik mind arra, ami nekünk nemzeti szempontból érték, kincs és gazdagság. S az én életem a mai időben periodusba jutott, hogy nemzeti ünnepek alkalmával leginkább népünk

fájdalmát, szenvedését látom meg. A legnagyobb nemzeti ünnepen a legnagyobb fájdalmat: elhurcolt vagy hontalanság előtt rettegésben élő felvidéki véreink fájdalmát. Erről a szenvedésről mindennél világosabban beszél az a levél, amivel szülőfalum barátai búcsúztak el tőlem.

Kedves András!

Imádkozz érettünk, hontalanság előtt álló beretkeiekért! Könnyes szemmel és fájó lélekkel gondolunk Rád e hideg vasárnap délután. Vágyunk vigasztalásod után. Mert ugy-e, Te megérted a mi nagy fájdalmunkat? És ugy-e, Neked is fáj? Sírunk, amikor végig nézünk a rombadőlt kis falun és zokogunk, ha a Murány vadregényes völgyén felsiklik a tekintetünk, mert kimondták az ítéletet: itt kell hagyni, el kell menni! Kimondják könnyen, nem érzik a súlyát. Nem bánják, ha szétmarcangolja is szívünket a fájdalom. S most, amikor nincs menekülés előle, feljajdul szívünkbelől az imádság: Bús magyarok imádkoznak égi Atyám Hozzád: Fordítsd felénk szenvedőkre jóságos szent orcád! Bízva-bízunk, fohászkozunk, Hozzád száll a lelkünk, Ennyi tenger sok fájdalmat még sem érdemeltünk.

De mi hisszük: azt bünteti, kit szeret!

Búcsúzunk Tőled! Lehet, hogy soha többé nem látjuk egymást, úgy szét szór bennünket a vihar. De gondolatban sokat találkozni fogunk, mert úgy él bennünk prédikációd, mintha most mondanád. Lehet, hogy ez az utolsó vasárnapunk kis falunkban, az utolsó levél erről a drága földről és az utolsó Istenhozzád barátnőidtől és barátaidtól.

Imádkozz érettünk, hontalanság előtt álló beretkeiekért!

Lilling Gizella

Torma Erzsébet

Cziczzer István

Molnár Árpád

Giczei Erzsébet

Molnár Sándor

Zula Béla

Jóth János

Torma Irénke

Szivák János

Hegedüs László

Brassó András

BARTÓK BÉLA DIÁKSZEMMEL

A nagy magyar géniuszoknak sokszor nem irigylésreméltó a sorsuk. Szeretet, megértés és támogatás helyett, sokszor gyűlölettel, meg nem értéssel veszik körül őket. Az irigykedő kortársak minden eszközt felhasználnak arra, hogy megbuktassák őket. Ezért kell sokszor kimenniük külföldre, hogy érvényesülhessenek. S a külföld kitarja feléjük karjait s megbecsüléssel, szeretettel veszi őket körül.

Igy indult el Bartók Béla is „Szép hazájából“ önkéntes számkivetésbe. A meg nem értés mellett a német szellemi és politikai levegő, — amely akkoriban betöltötte hazánkat, — indította el a nagy útra. De ő a nagy világban sem tagadt meg bennünket. Továbbra is hű fia, védelmezője maradt nemzetének.

Bartók műveit a magyar közönség visszautasítással fogadta. Ma is inkább divatból hallgatják műveit, de nem szeretik, legkevésbé értik. Azt kifogásolják az úgynevezett „magyar nótán“ és a bécsi valcer akkordjain nevelkedettek, hogy miért nem az „új magyar nóták“-hoz fordult inspirációért, ha magyar művészetet akart teremteni. „Különbén is olyan fülsértő és disszonáns a muzsikája, az embernek a haja szála is az égnek áll tőle!“ — halljuk innen is, onnan is a vádat. Én most ezekre a vádakra szeretnék röviden felelni és rámutatni a magyar közönség súlyos tévedéseire.

Vajjon melyik a fiatal és melyik a megvénhedett magyar dallamstílus? Bizony az a fiatal, amelyet a töretlen, életerős magyarság termelt ki magából. Az ősi népdalokban évszázadokon át is a fiatalságát, a legszebb korát élő magyar nép lelke szólal meg. Ez az új magyar zene, nem pedig a XIX. század pusztuló gentry osztályának melankóliával teli szentimentális dallamai és az ezekből kifejlődött úgynevezett „magyar nótázás.“ Bartók művészetét csak az értheti és szeretheti meg, aki ismeri a népi magyar zenét és azt magáénak érzi.

A másik vád az, hogy zenéje tele van fülsértő disszonanciával. A konzonancia és a disszonancia relativ forgalom, amely a zenetörténet folyamán állandóan változik. Amit ma kellemesen hangzónak hallunk, azt évszázadokkal ezelőtt, mint kellemetlenül hangzót tiltották.

Ez a muzsika csak a német zenéhez szokottak számára idegen és fülsértő. S még azt is kifogásolják, hogy ha az ősi népzéne épült is fel Bartók művészete, miért nem olyan kellemes harmóniákkal öltözteti fel ezeket a népdalokat? Így csak azok beszélnek, akik a cigány- és operettzenén nevelkedtek. Ez a fajta zene problémátlan muzsika. Arra való, hogy simogasson, kellemes közérzetet teremtsen. Nem is nagyon fontos maga a zene, hiszen mellette nagyon jól lehet dolgozni is. — Az igazi zenének egészen más a célja. Az igazi zenében problémák vetődnek fel. Nem álombaringatás a célja, hanem inkább az, hogy megrázzon. Egy igazi koncert alatt a zenéhez értő szinte kimerül.

Bartók zenéjében az élet-halál harcát vívó ember hangja szólal meg. Ez a muzsika nem szólhat a városi szalónok finomkodó hangján. Nem lehet olyan, mint az álmodozó fiatal szerelmesek szerenádj muzsikája.

Különben is a magyar népdal hangrendszere, felépítése annyira merőben más, mint a nyugati népek dalai, hogy csak a legnagyobb erőszakkal lehetne beleöltöztetni a bécsi valcerek harmóniáiba.

Ne gondolja senki, hogy a népdalhoz való fordulás azt jelentette Bartóknál, hogy az ő művei csupa népdalfeldolgozások. Természetesen ilyenek is vannak. Ezekkel az volt a célja, hogy a magyar népdalt olyan ruhába öltöztesse, hogy azok a hangversenytermek műsoraiba is belekerülhessenek. Különösen későbbi műveiben egyetlen népdal sincs feldolgozva. A népdaloknak az a jelentősége Bartóknál, hogy ezeknek hatására alakult ki az ő zenei gondolkozásmódja, önálló zenei nyelve s ez a nyelv a népzene hatására gyökerében, lényegében magyar lett.

Természetes, hogy minden nagy újítót elsősorban az ifjúság ért meg. Hiszen a korukat megelőző géniuszok az előttük levő nemzedék nyelvén beszélnek. Bartók különösen szívén viselte az ifjúság ügyét. Bizonyítják ezt az ifjúság számára írt nagyszámú kompozíciói is.

Minket, a pataki ifjúságot különösképpen szeretett és a Főiskolánkat nagyra becsülte. Mikor önkéntes számkivetésbe ment, az ő itthon maradó fiát csak a pataki Főiskolára merte rábízni.

És ezt a szeretetet, nagyra becsülést a Főiskola hálával fogadta és szívvel-lélekkel igyekezett szolgálni Bartók szellemét. Ezt mutatják az elhangzott előadások Bartókról és a magyar népzeneről, melyek után Bartók műveinek bemutatása következett. Az iskolai ünnepélyeken, az önképzőkörökön is gyakran hangzottak el Bartók-művek. Virágzóban van a népdalkultusz is, amely mintegy kulcsa Bartók művészetének.

De mindezek ellenére a pataki ifjúságnak még mindig nagy mulasztásai vannak Bartókkal szemben. Ha e mulasztásainkat pótolni akarjuk és részesei akarunk lenni az új magyar zenekultúrának, bizzuk rá magunkat annak a Bartóknak zenei nevelésére, aki éppen a mi iskolánkkal annyira rokonszenvezett. Ne az legyen a törekvésünk, hogy minél több egyesületet, pártot vagy „csoportot“ szervezzünk, — mert ezzel csak szétdaraboljuk az ifjúság erejét, — hanem az, hogy minél többen tanuljanak zenét.

Ma már nem olyan keserves és unalmas a zenetanulás, mint régen, hiszen Bartók művészetének az az egyik legnagyobb ajándéka, hogy az ifjúságnak, a kezdő fokon lévőknek a kezébe is remekművek kerülhetnek. A „Gyermekeknek“ című sorozat, a Mikrokozmosz, a Hegedüdnók olyan anyagot adnak a hangszeres tanulók kezébe, amelyek mellett, hogy a legnagyobb örömet és élvezetet nyújtják, a nagy mesterek műveinek birodalmába vezetnek s még azért is fontosak, mert zenei anyanyelvünkön szólnak. S a sok gyönyörű gyermekkar pedig azok számára is lehetővé teszi a komoly művészettel való foglalkozást, akiknek nincs lehetőségük a hangszer tanulásra. Bartók művészetén keresztül birtokába juthat az ifjúság mindannak a kincsnek, amit a zene nyújt a léleknek s ami mindaddig teljesen hiányzott életéből. Az ifjúság „magának tartozik vele, hogy Bartók művészetét magáévá tegye és hogy magának szebb és boldogabb életet teremtsen!“ (Kodály.)

Barsi László VII. gimn. tan.

CSAK EGYSZER FOGTAM A KEZED...

**Csak egyszer fogtam
eddig a kezéd,
amikor csöndben,
lesütött szemmel
mondtad a neved ...**

**Csak egyszer fogtam ...
... még egyszer szeretném ...**

**Még egyszer ...
és el nem engedni sohasem,
hogy amíg itt e földön élek,
mindig, örökké
Te maradj velem ...!**

Viléz Ferenc

IGY LÁTOM PATAKOT

MISKOLCI DIÁKSZEMMEL

Iskolánkban minden évben ellátogat egy-egy szigorú arcú jóságos tekintetű s előttünk bámulatos tudású pataki tanár. Mindig megcsodáltam tudásukat s érdeklődni kezdtem egy volt pataki diáktól, milyen lehet Patakon az élet.

Egy volt pataki diák így kezdte: „Tudod, Patak egy kis piszkos város, vagy inkább egy nagy falu ...” Ne, — szakítottam félbe, — ne, ne mond azt a rideg igazságtalanságot. Én tudom milyen Patak. Én tudom mit jelent nekünk a maga ősi, kálvinista szellemével, iskoláival, professzorai-val és diákjaival. Patak olyan, mint egy erős szív, amely gyenge testben lakozik. A gyenge test Felsőmagyarország s az egész magyar protestáns diákélet, Patak az erős szív, amely fáradhatatlanul dolgozik s küldi szét az életet adó vért; a tudományt. A szívben lakik, — a néphit szerint, — a lélek is. Ez a lélek meg van Patakban is és ez a lélek a tudománnyal együtt kisugározza magát mindenfelé s hitet ad az elfáradt testbe. Hitet, Krisztus hitét, Ezt a hitet, a tiszta magyar kálvinizmust küldi hozzánk. Hitet küld, példát mutat, mert dolgozik, mert ott az igazi magyar szellem él, a becsületes, igaz, Istenhívó ember szelleme. Patak a rideg tudomány, az igaz hit s a pezsdülő fiatal élet városa, ahol két törvény van: az igazság és a szeretet, melyet megerősít a hit. S ezért van az, hogy Patak nekünk miskolci diákoknak olyan, mint a müzlimnek Mekka. Mindig felé fordulunk s imánk közben hálát adunk ezért az Urnak, hogy van hazánkban egy kis Heidelberg, ahol nincs ugyan világi egyetem, de van theologia és vannak olyan iskolák, melyeknek szelleme legalább is oly magas, mint a protestáns Svájc híres városáé.

Ő pedig csendben, lehajtott fejjel állt mellettem és amikor megálltam, felemelte tekintetét és azt mondta: „Igazad van. Ez nekünk Patak. Ez, de mégis több, mert nekünk magyar reformátusoknak a mindenünk, a lelkünk.

Miskolc, 1947. március.

Alföldi László VIII. o. t.

Megszólalnak a Főiskola új diákjai :

A pataki főiskola három tagozatán kívül új tagozatokkal bővült. Bár a fiú- és leánynépfőiskola régebbi, de hallgatói mégis újak. Azonkívül az idén nyílt meg az országos viszonylatban is első Szabadművelődési akadémia. Ezek a fiúk és lányok, a főiskola legújabb, legifjabb diákjai. Szólanak hát egy pár szót most ők az ősi Patakról.

Először a leánynépfőiskolára kopogtassunk be. Szögezzük az első kérdéseket az éppen a folyosón álldogáló lányok felé. És hallgassuk meg most miként alkottak véleményt Patakról azalatt a pár nap, vagy hét alatt, mióta itt vannak.

Berzoviczy Erzsébet felel először. — Tanulni vágytam és ennek legjobb alkalmaként a pataki leánynépfőiskolát találtam, Megvallom, kicsit féltem ide jönni. Pedig szépnek és kedvesnek képzeltem el Patakot. Azért nekivágtam. Igazán örülök, hogy nem riadtam vissza, mert minden vágyamat és igényemet kielégítette.

— Mi az, ami örök emlékként megmarad Magában Patakról ?

— Minden! Ugy érzem semmit sem fogok elfelejteni.

— Hogy érzi a sok fiú diák közt magát mint lány.

— Az ifjúság a főiskolában nagyon jó nevelést kap s ezt irántunk is tanúsítja.

Boczán Borbála feleletét is hallgassuk meg. — Régi tanulmányaimat felújítani jöttem ide és hogy látókörömet kiszélesítsem. Meg, hívtak is. Éppen ilyenek képzeltem otthonról is Patakot. Ilyen szépnek. Látom, hogy a főiskola a maga tudományos szellemét az egész városra ráteríti. Patakból sok minden emlékem megmarad, de különösen az a testvéri szeretet, mellyel egymás iránt, nevelő és diák itt van, nem fogom sohasem elfeledni. Szeretnék jövőre is eljönni és hívok minden magyar lányt ide.

A lányoktól a szabadművelődési akadémia hallgatói közzé menjünk át.

Itt van éppen Nagy Béla, aki Baranya megyéből jött. Ő szóljon egy pár szót. — Engem a Magyar Népművelési Intézet küldött ide. Már bejártam az ország nagyon sok vidékét. Sokat hallottam tapasztaltam, de Patakon mégis olyan sok új tanítást, oly sok szépet kapok. Hallottam már Patak főiskolájáról, városáról. Örömmel látom, hogy itt minden szellemi síkon mozog. Hiszem, hogy Patak ezután is, mint eddig, azon fog fáradozni, hogy a magyar nép szellemi színvonalát egyre magasabbra emelje.

Halljuk, Vajtó József, szintén szabadművelődési akadémista, mit mond : — Tisztább és szélesebb látókört szerezni jöttem Patakra, hogy a magyar népet ezáltal is jobban megismerjem és önálló bírálatra tegyek szert. Patakot a főiskola és a vár teszi Patakká. Azt sajnálom, hogy nagyon kevés az idő, amit itt tölthetek.

Eddig a várban jártunk, menjünk most már át a főiskola épületébe. A népfőiskolás fiúkat ott találhatjuk meg. Ők is beszéljenek Patakról!

Kertész Károly bátran felel : — Én tanulni jöttem Patakra. Sok megfélemlést és szépet adott már eddig is számomra. Lelkileg egészen megváltoztam. Szeretnék örökre itt maradni. Nagyon mély nyomot hagy életemben Patak.

És végül még Szabó Jánost hallgassuk meg. Ugy látszik mintha ő csendesebb fiú lenne. — Kedvem volt tanulni és Patakra jönni. Nem képzeltem ilyen nagy iskolát itt. Most látom, hogy Patak a magyar kultúrának milyen nagy darabja. Olyan jó lenne, ha sohasem kellene hazamenni. Igen. Ezeket mondták ősi Patakról azok a legújabb pataki diákok, akik még csak néhány hete vannak itt. Meghallgatva őket, elmondhatjuk Patakról is, hogy van élni benne, hit, jog és erő. *Seress Ödön II. é. th.*

V É S Ó

Roppant márványtömb hever a művész lábai előtt.

— Nem lesz belőle semmi — kacagják szemébe.

A művész szeme fölragyog, mert ő látja már az idomtalan tömbben elrejtett formát, s az alkotó szent áhitatban zuhog a kalapács és alakul a márvány... A véső el is kopik bele.

A művészt éltetik, a művet csodálják, virágot tesznek talapzatára. ... Csak a vésőre nem gondol senki... pedig hányszor vágják fejbe, hogy az anyagból gondolat lehessen...

Vitéz Ferenc

HADIFOGLYOK ÚTBAN!

Az volt a tél.

Egy hét óta hullott már a hó sűrű pelyhekben. Szünet nélkül, egy hét óta már.

És ők egy hete bolyonganak az ázsiai pusztán, Néha hasig süppedtek a hóba, máskor nyakig és úgy kellett kézzel, lábbal kikecmeregniök.

Éjszakára bebújtak a hóba, reggel kiásták magukat s elindultak újra nyugat felé.

Mert ott nyugatra volt valahol a Tisza és ott a Tisza mellett volt a családjuk. A Képiróé is, meg a Kovácsé is.

A két rongyos magyar kadifogoly ázott, bukdácsolt ott a hóban, hogy elérjék a Tiszát.

Mentek. Egyszer Képiró ment elől, törte a havat. Utánna baktatott Kovács komája. S ha kifáradt Képiró, akkor Kovács állott az élre.

Igy mentek egy hét óta már, mert egy hete szöktek meg a fogolytáborból.

Rongyosak voltak szörnyen s elvadultak. A szakálluk kinőt és fehér volt az is a szüntelen hulló hótól.

Elcsigázottak voltak, mert száraz kenyeret ettek csak két hosszú nap óta. Csak tegnap volt olyan szerencsájük, hogy hóban vergődő nyulat találtak.

Reácsaptak. Megölték. S kiszívták a vérét. Először Képiró szívta a meleg vért, aztán tovább adta a nyulat, (mint boldog béke időben a boros üveget).

Szíjon maga is koma! Szívott Kovács is a meleg nyúlvérből s megüdült tőle.

Aztán tovább. Tovább, egyre tovább, nyugat felé.

Hullott a hó. Tovább, egyre tovább, nyugat felé.

Hullott a hó. Nem láttak tőle tíz lépésre sem. De lelki szemeik látták, egyre látták a Tisza partját s ott mellette a tanyát s ezért mentek egyre mentek.

Zsinór egyenesen baktattak. Tévedés nélkül, mint a vándor madár, amint irányoz az ösztön.

Tiszta fehér volt a világ. Hó és hó mindenütt. Égből hó esett, a földön hó volt, hóval voltak keverve ők is, mint két Mikulás. Egyetlen hótömeg volt az egész nagy pusztaság.

Az volt a tél. A hetedik nap reggelén megszólalt az élen baktató Képiró.

— Koma!

— No.

— Vasárnap van, úgy számítom.

— Az lehet, mert én is úgy vélem, hét napja bódorgunk itten.

— Nohát akkor...

Levették süvegeiket (kozák kucsmájuk volt) s ahogy bandukoltak egymás nyomán, zümmögni kezdték a zsoldárt:

„Kiáltásom halld meg Isten, Vedd füledbe az én könnyörgésemet.“

Nehezen jött elő ének az elkínzott torkukból. De a zsoldár megmelegítette őket. Nagyon, nagyon átéreztek s ahogy körül néztek az egyre hulló ázsiai félben, egyszerre szívük és torkuk teljességéből, de úgy, hogy tiszta könny lett tőle a szemük, énekelték tovább.

„Mert én szívem nagy inségből, messze földről kiáltja Felségedet!“

Ahogy vége lett az éneknek, vége lett a hó esésnek is.

Egyszerre szét láttak a végtelen pusztán. És olyant láttak, hogy döbbsentükben melegük lett tőle. Előttük kiáltásnyira szánkó siklott s benne két fegyveres pusztai ember.

Meglátták Képiróékat.

Felhujjogtak és vágatvást megindultak Képiróék felé. Két perc múlva újra fogoly volt már a két hadi rab. Próbálták tagadni, hogy ők nem hadifoglyok. De nem lehetett. Az egyik fegyveres kerékképű, víg mokány ember nevetve mutatott a Képiró kezén látható tetoválásra.

A magyar címer volt szépen bele alkalmazva a Képiró keze körébe s két oldalon két betű F J, Ferenc Jóska neve.

Felültették őket a szánra, az egyik fegyveres hajtott, a másik meg a foglyokat vigyázta.

Jó kedvűek voltak az ázsiaiak, mert jutalom járt minden szökött hadifogoly kézrekerítőjének.

Valami fél óra múlva kis falut értek. A szánkó a kocsmá elé fordult.

Beköltöztek az ivóba. Megszédültek a melegtől a szegény foglyok. De csoda-e? Hét napja nem voltak meleg fedél alatt.

A két pusztai ember zajosan nevetett.

Intettek a foglyoknak, hogy kuporodjanak a kemence mellé.

Odakuporodtak. És nézték, hogy iszik a két ázsiai. Kik lehettek ezek: asztrakónok, kirgizek talán.

Nyaholták az italt, úgy, hogy nemsokára csillogni kezdett a szemük.

Akkor felállt a kerekképű s egy üveg pálinkát odanyomott a Képiró kezébe is.

Ittak. Az ázsiaiak az asztalnál, a foglyok a kemence padkán. Aztán a két ázsiai tarkóra tolta magas kucsmáját. És duhajul felharsant a daluk: — *Iran bahin dani usztem, — Szabú jeli tiki misztim — Jir ókem bahra ni izdem — Aja dzsenim szani ujlap.* Képiróék akkor már bóbiskoltak. Fáradságtól, melegtől nagyokat pislogva aludni készültek a kemence padkán.

De erre a nótára felütötték halálosan kimerült fejüket. Mert nem értettek a nóta szavából egyetlen szót sem, de a dallama ismerős volt nagyon. Igen, a dallama. Nagyon magyar dallam volt ez az ének. De melyik nótánkhoz hasonlíthat ez?

Tünődöztek. Az ázsiaiak pedig fújták, egyre fújták: — *Iran bahim dani usztem, — Szabú jeli tiki misztim.* Képirónak akkor megcsillant a szeme. Tudta már. És ott a padkán dúdolni kezdte ugyanennek a dallamnak a magyar szövegét: — *Debrecennek van egy vize — Kinek Hortobágy a neve...* Akkor megcsillant a Kovács-koma szeme is. Beleavatkozott ő is a nótába. — *Arra van egy kúhid rakva, — Kilenc lyukra van állítva...* És zengett a magyarnóta az ázsiai csárdában.

Aztán csend lett pillanatig, mert akkor a két ázsiai ott a kecskelábú asztalnál kirúgta maga alól a lócát és oda rohant Képiróékhoz.

Az arcuk tele volt ámulattal, meg nagy csodálkozással. Tele volt, mert az ő ázsiai nótájukat hallották idegen szavakkal, de ugyanazzal a dallammal.

Igy találkozott az ázsiai nagy télben az ezer éve elszakadt magyar dal az ázsiai nótával.

Persze Képiróék ettől fogva nem a kuckóban ültek. Hanem az asztalnál az ázsiai testvérek között. És inni kezdtek testvérek módjára.

És zengett az ázsiai nóta: — *Iran bahim dani usztem, — Szabú jeli tiki misztim.* És Képiróék is beleavatkoztak, persze magyar szóval. — *Arra van egy kúhid rakva, — Kilenc lyukra van állítva...* Éjfélig zengett a dal. Mindig ez a nóta.

Képiró és Kovács másnap reggel sajtot, kenyeret kaptak ázsiai testvéreiktől. Kezet szorítottak melegen és elindultak nyugat felé.

A két ázsiai az ajtóból nézte őket. Míg a hóesés el nem takarta a magyar testvéreket.

Mert esett újra a hó. Szüntelen esett. És Képiróék mentek a télben a Tisza felé.

Szabó Lajos

Csúcson a köd felett

A szírtlen állók,
meredek tetőn,
alant a mélyben köd pihen,
sűrű takarója a csúsig ér fel,
ne lássa senki,
mi is történik odalenn!

De jönnek Isten Csipkerózsikái
s aranyszálakká fonják a ködöt...

és látszik a völgy a büszke csúcsról
és látszik a csúcs a völgyek fölött,
— aranytengerben fürdik a vidék,
mert
túl a ködön
és túl a bércezen
ragyog a Nap az örök kék égen!

Vitéz Ferenc

MÁRCIUSI TANÍTÁS

Tavaszkodott. Kék volt az ég. Madarak röpködtek a magasba és új mámorral zengtek. A vén fáknak titkos szívdobbanások serege indult. A hév: a szent, felséges tavasz szinte feszítette a törzsüket. Valahol messze a gátak felett átcsapott az ár. Végigzuhogott a lusta földeken, mint maga az élő akarat. A sas remegő szárnyakkal úszott a nap felé.

Lucskos, sáros, esős idő volt március 15-én. Komor felhők terhesen csüngtek az égen. Barna köd ült a városon...s mégis...mégis tavasz volt. Szent, új mámorú, fenséges csodás tavasz. Lelkes szívek vágya röppent a magasba, lerázva a tél bilincseit és új ígéket hirdettek. És zengett, dobogott, lüktetett a dal: „Talpra magyar, hí a haza!” Mindannyiuk lelkéből tört fel ez a vers, Petőfi tollán keresztül.

Öreg, ősz emberek ott hullámozgáltak az utcán és mikor megcsendült Petőfi érces hangja, szemükben megcsillant a lelkesedés könnye. Csak a testük volt öreg, lelkük új és fiatal. Új mámor, új tavasz: a szabadságvágy feszítette keblüket.

És az ár, a nép, a márciusi ifjúság végre túlcsapott a gátakon. Mint egy nagy folyam, törtek a cél felé, mindent elsőprő, tavaszi áradással. A zord tél meghajolt akaratuk előtt: a régi, olajos nyomdagépek végre magyar gondolatokat nyomtattak. Még a bécsi udvar, a réges-régi gát, a gyűlölt bilincs is meghajolt előttük.

A sas, a magyar nép boldog meglelégedéssel úszott a béke tiszta, kék égen, a nap, a szebb, boldogabb jövő felé.

És mi okozta ezt a nagy megújodást? A magyar szívek meglelégették a zord telet, és csodás rügy pattant szívéükben. Ez a rügy a hazaszeretet volt. Csak egy szó, egy kis napsugár kellett, hogy a szürke burok alatt zengve induljon az élet. És indult. A kis rügy levéllé nőtt. A kis rügy lombbá nőtt. A kis rügy virággá nőtt. A virág magot hozott. Ez a mag a márciusi tanítás, amely örökké meg fog maradni. Csak jó földbe kell vetni, hogy kicsirázzon és erős fává nőjön.

A mag az örök tanítás, a csodás örök példa birtokunkban van. Vessük el lelkünkbe és ne hagyjuk, hogy a gyomok kinőjenek rajta. Ne hagyjuk, hogy az önzés, hiúság, kapzsiság, egyéni érdek, széthúzás, pártoskodás, a bosszú megfolytja azt. Kiemelkedve a romlás fertőjéből, ápoljuk a kis növényt, hogy erős fává nőjön.

Ez a fa csodás gyümölcsöket hoz majd. A magyarság képes lesz a fehér úton haladni a nap felé. Lerombolva a gőg, a lenézés penészes falait, összefogva szent testvériségben, mert mögöttük áll a legnagyobb kapocs: a föld, a víz, a levegő, mögöttük áll a haza és Isten.

Bacsokay László VIII. gimn. tan.

VILLAMOS

Most indult első útjára máris nekifutott egy tejes szekereinek.

A kocsi összetört, a tej szétömlött, ma hiába várják...!

A kocsis alétlan fekszik a kövezeten, s az ijedt lovacska nekifutott egy kirakat ablakának.

Ott áll a villamos is bezuzott elejével.

... megtörtént ...

Nem tehet róla ... ember vezette ...!

Vitéz Ferenc

HIREINK

A főiskola népszerű „Péntek Esték” című előadássorozata újra megkezdődött. 5 előadás lesz. A téma a tavalyi folytatása: „A mai ember világképe.” Külön érdekesség, hogy ezalkalommal teológiánk két magántanára dr. Kiss Sándor és dr. Bucsay Mihály is fognak egy-egy előadást tartani.

A „Hoppe College” nagyon értékes ruhaadományát szétosztották a diákok között. Ezúton is nagyon hálásan köszönjük.

Új tanárok a gimnáziumban. Febr. 10-től gimnáziumunkban tanít dr. Batár Zoltán és Danóczy József. Isten áldását kérjük működésükre.

Lázár Károly tanítóképzői tanár a Kultuszminiszter Ur pályázatán a III-ik díjat nyerte. Gratulálunk.

Dr. Nagy Barna teológiánk igazgatója külföldi útjáról hazaérkezett és a teológus ifjúság előtt mély benyomást keltő beszámolót tartott.

Az Angol-internátusi ifjúság, mint ahogyan már arról hírt adtunk, Shakespeare: Julius Caesar-ját készül előadni angolul. Az előadás időpontja most már végleges. Az öt felvívásos szindarabot Március 29-én fogják előadni a Mudrány-teremben.

Palumby tanár úr megszervezte a gimnáziumban az úgynevezett „Szabad Parlamentet.” Ő tart előadássorozatot a diákságot érintő kérdésekről. és az előadások után vita következik. Az előadások a Humán-internátusban vannak minden szerdán este.

Február 10-től Sárospatakon tartózkodik M. Helstead tanár úr a British Council kiküldöttje. Angol gyakorló órákat tart és aktuális problémákról tart előadásokat, vetítéseket és megbeszéléseket.

Február 15-én szavaló és előadó-est volt a Mudrány-teremben. Előadtak: Major Tamás, Horváth Ferenc. Bánki Zsuzsa színművészek és Zelk Zoltán költő. A jobbnál-jobb szavlatok mély hatást gyakoroltak az ifjúságra.

Február 17-én megnyitott a leánynép-főiskola. Jelenleg 26 hallgató van. A lányok buzgalma és igyekezete említésre méltó.

Március elsején a Szovjet—Magyar Művelődési Társaság rendezésében műsoros est volt a Mudrány-teremben. Előadást tartott Ortutay Gyula egyetemi magántanár, a Rádió elnöke is.

Március 5-én a Fáy András társaság rendezésében dr. Maller Sándor gimn. tanár tartott előadást Shakespeare-ről, majd a műveiből adott elő dr. Maller Sándor és Nemesik Pál magyarul és M. Helstead tanár úr angolul.

Bibó István egyetemi professzor nagy érdeklődés mellett a következő címmel tartott előadást március 5-én és 8-án. 1. Értelmiség és demokrácia, 2. A parasztság a demokráciában, 3. Az 1945-ös átalakulás értelme, 4. Korunk politikai világképe.

Március 15-re nagyban folytak az előkészületek. Móricz Zsigmond diákdramáját, a „Légy jó mindhalálig”-ot adta elő az ifjúság.

A tanítóképző-intézet ifjúsága a „Vajdaháza” c. újonnan kibővített dalmű színrehozásán fáradozik.

Jelen számunk javítását **Karasszon** Dezső V. e. tanárhallgató végezte.